

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Türk Eğitim Tarihi	TAR422	8	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (yüz yüze)				
Amaç	Eğitimi, eğitim kurumlarının tarihini ve bu kurumların yapısını tanıtmak, Türklerin İslamiyet öncesi, İslamiyet sonrası, Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet döneminde eğitim tarihi, eğitim tarihçileri, eğitmenler ve eğitim kurumları hakkında bilgi vermektir.				
Ders İçeriği	Öğrencilere bu derste; öncelikle eğitimin ne olduğu ve öğretim ile olan ilişkisi anlatılmaktadır. Eğitim yapıldığı yer olan okulların tarihi incelenmektedir. Bu konuda Mısır, İran, Hindistan, Yunanistan gibi coğrafi yerlerde Eski Çağlara dayanan eğitim kültürüne değinilmektedir. Türklerde eğitim bilindiği üzere Hunlar ile başlamakta, Türk devletlerinden Göktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Selçuklular, Osmanlılar yoluyla günümüze kadar gelmektedir. Hunlar döneminde eğitim faaliyetleri kurum şeklinde olmamakla beraber hayat ile iç içedir. Hunlar askeri, mesleki ve idari gereksinimleri nedeniyle toplum içinde ata binme, ok atma ve kılıç kullanma, elbise dikme, çadır kurma, gıda temin etme, evaletleri üretme, süs eşyası yapma, devlet ve halkın için öğütler vb. şeklinde icra edilmiştir. Göktürkler döneminde yazıya geçildiği için kısmi oranda eğitim gelişmek için uygun şartlara sahip olmuştur. Uygurlar döneminde ise eğitim faaliyetleri gerçek anlamda başlamış ve kağıt ile mürekkebin önemi kavranmış, öğrencilere mekanlarda ders verilmiş ve karşılığında sınava tabi tutulmuşlardır. Uygurlar da Göktürkler gibi alfabeye sahip fakat onlardan daha bilinçli bir sisteme geçmiştir. Dönemlerinde sözlükler yazılmış ve tercüme faaliyetlerine girilmiştir. Karahanlılar döneminde İslami eğitim tarzı olan medreselere geçmiştir. Yusuf Has Hacıp, Kaşgarlı Mahmut, Edip Ahmed Yükeki, Ahmet Yesevi gibi Türk tarihinde önemli şahsiyetler yetişmiştir. Bu dönemde medreseler bir öğretim programına sahiptir. Var olan eğitim kurumları Karahanlılar ile daha organize hale gelmiştir. Diğer milletleri eğitecek seviyede eğitmenler yetişmeye başlamıştır. Öğretmenlik mesleğinin önemi kavranmıştır. Selçuklular dönemi ile medreseler daha da gelişmiş ve eğitim propaganda aracı yapılacak kadar önemli bir seviyeye yükselmiştir. Selçuklular birçok medrese açmış ve medreselerin yanında çeşme, çarşı, hamam gibi medrese mimarisi gelişmeye başlayarak devasa eserler günümüze kalmıştır. Selçuklular kendilerinden sonra gelen Selçuklu devletlerine de örnek teşkil etmiştir. Öğrencilere bu derste Osmanlı Devleti'ne kadar gelen eğitim mirası anlatılarak Osmanlılar döneminde kurulan medreselerin, Enderunların ve sıbyan mekteplerinin içeriği hakkında bilgiler verilmektedir. Medreseler Yükseliş Dönemi'ne kadar temel yapısını değiştirmeden korumuştur. Fakat 17. yüzyıl ile başlayan gelişmeler Osmanlılar eğitim kurumlarında ve eğitim politikalarında değişime zorlamıştır. Ordunun ıslahı için düşünülen eğitim yapısı diğer alanlara da etki bırakmıştır. Yeni dönemde bu amaç için kurulan Mühendishane-i Bahr-i Hümayun, Mühendishane-i Berr-i Hümayun, Mekteb-i Tıbbiye ve Mekteb-i Harbiye gibi kurumlardan bahsedilmektedir. Daha sonra Tanzimat dönemi ile eğitim politikası Osmanlılık gibi düşünceler etrafında şekillenmiştir. Öğrencilere bu derste; Tanzimat döneminde açılan eğitim kurumları, eğitim hakkında çalışma yapan kişiler 1869 Maarif Nizamnamesi detaylı şekilde açıklanmaya çalışılır. Daha sonra I. Meşrutiyet ve II. Abdülhamid dönemlerinde var olan eğitim politikalarının uygulanmaya, şekillenmeye ve yaygınlaşmaya başladığı bir dönemdir. Bu dönemden sonra II. Meşrutiyet döneminde var olan eğitim politikası Türkçülük etrafında şekillenmiştir. Bu dönemde eğitim politikasında modern izler görülmeye başlar. Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Satı Bey, Emrullah Efendi gibi isimlerin eğitim politikaları tartışılır. Bu dönemde savaşlar ve maddi sıkıntılar içinde geçtiği bilinmekle beraber Kurtuluş Savaşı boyunca eğitim kongreleri devam etmiştir. Cumhuriyet döneminde ise açılan ibtidailer, rüşdiyeler, idadiler, sultaniler, meslek okulları, askeri okullar, medreseler, darülfünunlar için Tevhid-i Tedrisat kanunu yayımlanmış ve kanun içinde konuları belirlenmiştir. Eğitimde birlik, millilik ve laiklik gibi konular ele alınmıştır. Öğrencilere bu derste Atatürk'ün eğitim politikalarına kadar var olan eğitimciler, eğitim kurumları, kanunlar ve faaliyetler detaylı şekilde incelenmektedir. Son bölümde İslamiyet öncesi, İslamiyet sonrası, Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet dönemi Türk eğitim tarihi hakkında karşılaştırmalar ve gelişime ait bilgiler karşılaştırma yapılarak sunulmaktadır.				

KAYNAKLAR, Salnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnâmesi, Salnâme-i Askerisi, Salnâme-i Nezaret-i Hariciye, Sâlname-i Nezaret-i Maarîf-i Umumiye, Osmanlı Arşivi. Maârif Mektupî Defterleri, Osmanlı Arşivi. Meclis-i Vâlâ Defterleri, Osmanlı Arşivi. Tedrisat-ı İbtidaiyye Kalemî Defterleri, Vilâyet Salnameleri, 1869 Maarîf-i Umumiye Nizamnamesi, Kanun-u Esasi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu, ., ÇALIŞMAESERLER, Adem, M. (2000). Atatürkçü düşünce ışığında eğitim politikamız İstanbul: Cumhuriyet Kitapları. , Ağançoğlu, H. (1949). Köy enstitüleri yolunda. İstanbul: Ahmet Sait Matbaası. , Akbulut, U. (2003). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e eğitim. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi. , Akçay, C. (2006). Türk eğitim sistemi. Ankara: Anı Yayıncılık. , Akkutay, Ü. (1996). Milli eğitimde yabancı uzman raporları (Atatürk dönemi). Ankara: Kültür ve Eğitim Vakfı. , Aktan, M. A. (1999). Köy Enstitüleri'yle canlandırıcı eğitim yolunda. İstanbul: Etki Yayınları. , Akyüz, H. (2001). Türk eğitimcileri: I. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, Akyüz Y. (2013). Türk eğitim tarihi M.Ö. 1000 - M.S. 2013. Ankara: Pegem Akademi Yayınları. , Akyüz, Y. (1980). Öğretmen örgütlenmesi (Türkiye, Fransa, İsviçre'de ve uluslararası düzeyde). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. , Akyüz, Y. (1996). Ülkemizde üniversite eğitiminin tarihsel gelişimi, üniversite eğitimi. Ankara. , Alıcıgüzel, İ. (1979). İlk ve orta dereceli okullarda öğretim. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitapevleri. , Altunya, N. (2000). Köy enstitü sisteminin düşünsel temelleri. Ankara. , Antel, S. C. (1939). Maarifimiz ve meseleleri. İstanbul: Remzi Kitabevi. , Apaydın, T. (1990). Köy enstitüsü yılları. İstanbul: Çağdaş Yayınları. , Arıbaş, S. (1992). Mehmet Akif'in eğitim üzerine düşünceleri. İstanbul: Medeniyet Yayınları. , Arıkan, C. (2012). Neden, köy enstitüleri?. İstanbul: Markiz Yayınevi. , Arslan, A. (1995). Darülfünun'dan üniversite'ye. İstanbul: Kitabevi Yayınları. , Arslanoğlu, İ. (1997). Türk eğitim sistemi. Ankara. , Ataüinal, A. (1993). Cumhuriyet döneminde yükseköğretimdeki gelişmeler. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. , Ayas, N. (1948). Türkiye Cumhuriyeti milli eğitimi, kuruluşlar ve tarihçeler. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. , Ayni, M. A. (1927). Darülfünun tarihi. İstanbul. , Baloğlu, Z. (1990). Türkiye'de eğitim. İstanbul: TÜSIAD Yayınları. , Baltacıoğlu, İ. H. (1927). Talim ve terbiyede inkılâp. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi. , Baltacıoğlu, İ. H. (1950). Halkın evi. Ankara. , Başaran, İ. E. (1994). Türkiye eğitim sistemi. Ankara. , Başgöz, İ., Wilson, H. E. (1968). Türkiye Cumhuriyetinde eğitim ve Atatürk. Ankara: Dost Yayınları. , Batır, E. (2010). Geleneksel eğitimden çağdaş eğitime. İstanbul: Elif Kitabevi. , Berkes, N. (1978). Türkiye'de çağdaşlaşma. İstanbul: Doğu Batı Yayınları. , Bilgili, A. S., Arıbaş, S. ve Köçer, M. (2011). Türk eğitim tarihi. İstanbul: Lisans Yayıncılık. , Binbaşoğlu, C. (1982). Eğitim düşüncesi tarihi. Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi. , Candoğan, G. (1948). Köy enstitüleri üzerine düşünceler. İstanbul. , Ceylan, E. (2014). Türk eğitim tarihi kronolojisi 1299-1997. Edime: Ulusal Bellek Yayınları. , Çevik, İ. (2001). 21. yüzyılda Türk milli eğitimi. Ankara: Kamu-Sen. , Demirtaş, A. (1993). Çağdaş eğitim ve köy enstitüleri. İzmir: Dikili Belediyesi Yayınları., Dewey, J. (1939). Türkiye maarifi hakkında rapor (1924). İstanbul: Maarif Vekilliği Devlet Basımevi. , Doğan, İ. (2010). Türk eğitim tarihinin ana evreleri kurumlar, kişiler ve söylemler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. , Dölen, E. (2010). İstanbul üniversitesi (1933-1946): Türkiye üniversite tarihi 4. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. , Emirlioğlu, M. (1967). Hasan Ali Yücel. Ankara: Emel Yayınları. , Er, H. (1999). Osmanlı Devletinde çağdaşlaşma ve eğitim. İstanbul: Rağbet Yayınları. , Ergün, M. (1997). Atatürk devri Türk eğitimi. Ankara: Ocak Yayınları. , Evren, N. (1999). Osmanlı eğitim sisteminden Cumhuriyet'e. Ankara. , Gökalp, Z. (1964). Milli terbiye ve maarif meselesi. Ankara: Diyarbakır'ı Tanıtma ve Turizm Derneği Yayınlar. , Güven, İ. (2010). Türk eğitim tarihi. Ankara: Naturel Yayıncılık. , Hatipoğlu, M. T. (2000). Türkiye üniversite tarihi. Ankara: Selvi Yayınevi., İnan, M. R. (1988). Köy enstitüleri ve sonrası. Ankara: Öğretmen Yayınları. , Kafadar, O. (1997). Türk eğitim düşüncesinde batılılaşma. Ankara: Vadi Yayınları. , Kırpık, G., Ünal, U., Işık, H., Demirtaş, B., Tokdemir, M. A., Birbudak, T. S. ve Akyol, H. (2014). Türk eğitim tarihi. Ankara: Otorite Yayınları. , Koçer, H. A. (1991). Türkiye'de modern eğitimin doğuşu ve gelişimi (1773-1923). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi., Kodamanoğlu, M. N. (1964). Türkiye'de eğitim (1923-1960). Ankara: Milli Eğitim Basımevi. , Makal, M. (2015). Köy enstitüleri ve ötesi. İstanbul: Literatür Yayıncılık. , Öner, S. (1979). Köy enstitülerinden eğitim enstitülerine. İstanbul. , Özgedik, M. (2014). Türk eğitim tarihi. İstanbul: Ülke Yayın Haber. , Sakaoğlu, N. (2003). Osmanlıdan günümüze eğitim tarihi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. , Taşdemirci, E. (2010). Türk eğitim tarihi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. , Tonguç, E. (2003). Köy enstitüleri'nin izinde. Ankara: Güldiken Yayınları. , Türkiye'nin eğitim politikası (1990). İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları. , Yücel, H. A. (1994). Türkiye'de orta öğretim. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ders Kaynakları

Hafta	Konu
1	Eğitim Tanımları
2	Eğitim Kurumları
3	İslamiyet Öncesi Türklerde Eğitim
4	Karahanlılar Döneminde Eğitim
5	Selçuklular Döneminde Eğitim
6	Osmanlı Klasik Döneminde Eğitim
7	Tanzimat Döneminden Önce Eğitim
8	Ara Sınav
9	Tanzimat Döneminde Eğitim
10	I. Meşrutiyet ve II. Abdülhamid Dönemi'nde Eğitim
11	II. Meşrutiyet Döneminde Eğitim
12	Kurtuluş Savaşı Yıllarında Eğitim
13	Atatürk Döneminde Eğitim
14	Atatürk Sonrası Dönemde Eğitim
15	Eğitim Hakkında Görüşler
16	Yıl Sonu Sınavı

Program Çıktıları

1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve millî varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Eğitimin Tanımı İncelenir	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5	4	5	4
Eğitim Kurumları ve İlk Eğitimciler tanıtılır	5	4	5	3	5	4	4	5	5	4	3	4	3	4
Türklerde Eğitimin Tarihi Hakkında Bilgi Sahibi Olunur	5	5	4	5	4	5	4	3	4	5	4	3	4	4
Türk Eğitim Sistemi ve Diğer Milletlerin Eğitim Sistemi Karşılaştırılır	4	4	5	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5	4
Günümüzde Eğitimin Nasıl Olması Gerektiği Hakkında Düşünceler Üretilir	3	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5	4	3	5
Ortalama Değer	4,2	4,4	4,8	4,2	4,2	4,4	4,2	4	4,4	4,2	4	3,8	4	4,2

<https://ebs.bilecik.edu.tr/pdf/dersbilgigetir/349450>